

บทที่ 2

สถานการณ์ สภาวะแวดล้อมของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

2.1 บริบทและสภาพแวดล้อม

2.1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ความมุ่งหมายสำคัญในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 33 ได้บัญญัติให้มีการจัดทำแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “แผนการศึกษาแห่งชาติ” เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา แผนพัฒนาการอุดมศึกษา และแผนพัฒนาด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ตามมาตรา 34 รวมทั้งใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและในระดับสถานศึกษาเพื่อให้มีการพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกันทั่วประเทศ

2.1.2 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559)

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) ได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นปรัชญาพื้นฐานในการกำหนดแผนนโยบาย โดยเป็นแผนยุทธศาสตร์ซึ่งนำสำหรับการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในแต่ละแผนงาน/โครงการเพื่อการปฏิรูปการศึกษา การบริหาร และการจัดการด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกันทั้งประเทศในระยะ 15 ปี กำหนดวัตถุประสงค์และแนวนโยบายเพื่อดำเนินการไว้ในวัตถุประสงค์ 3 ข้อ และแนวนโยบาย 11 ประการ ได้แก่

1. พัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา

ได้แก่ การพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา มีแนวนโยบายเพื่อดำเนินการโดยมีเป้าหมาย และกรอบการดำเนินงานดังนี้

1.1 การพัฒนาทุกคนตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตให้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมาย และกรอบการดำเนินงาน ดังนี้

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1. เด็กปฐมวัยอายุ 0 – 5 ปี ทุกคนได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อมทุกด้านก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษา	1) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาและการเตรียมความพร้อมในรูปแบบที่หลากหลายโดยเน้นพ่อแม่ ผู้ปกครอง
2. เด็กทุกคนจบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี	2) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย
3. คนไทยทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3) จัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย
4. มีกำลังคนด้านอาชีวศึกษาระดับต่าง ๆ ที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ	4) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อพัฒนากำลังคนทุกระดับในภาคการผลิตและเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ยกระดับความรู้
5) มีการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย	ความสามารถในทางวิชาชีพได้อย่างต่อเนื่อง
6) ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นสิบสองปีมีโอกาสได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่จัดในหลากหลายรูปแบบ	5) ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีความหลากหลาย และให้เพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศและตอบสนองความต้องการชุมชนท้องถิ่น
7) มีการจัดบริการการศึกษาในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบและนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	6) จัดบริการการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษต่าง ๆ
	7) ส่งเสริมการจัดการศึกษาเฉพาะทาง
	8) ส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาพระพุทธรศาสนา และศาสนาอื่น

1.2 การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยมีเป้าหมาย และกรอบการดำเนินงาน ดังนี้

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1. ผู้เรียนต้องเป็นคนที่พัฒนาตนเองได้ อย่างเต็มศักยภาพ เป็นคนดี และมีความสุข	1) การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ครูทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้และ	2) การปฏิรูปครูคณาจารย์ และบุคลากรทาง

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้	การศึกษา
ที่เน้นผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด	3) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา และการ
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนได้รับ	ประกันคุณภาพการศึกษา
ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ	
4. สถานศึกษาทุกแห่งมีการประกันคุณภาพ	
การศึกษา	

1.3 การปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระบบวิถีชีวิตที่ดีงาม โดยมีกรอบเป้าหมายและกรอบดำเนินงาน ดังนี้

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1. มีการบูรณาการด้านการศึกษา ศาสนา	1) ปฏิรูปโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรในทุก
ศิลปะ และวัฒนธรรม ทั้งเนื้อหา กระบวนการ	ระดับการศึกษาให้มีสาระของความรู้เกี่ยวกับ
การ และกิจกรรมการเรียนรู้	กับความจริงของชีวิตและธรรมชาติ หลัก
2. บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน	ธรรมของศาสนา คุณธรรม จริยธรรม
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน	2) ส่งเสริมบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร
องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน	ชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กร
ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน	วิชาชีพ สถานประกอบการ และสถาบัน
สังคมอื่นทุกแห่งร่วมคิดและร่วม	สังคมอื่นมีส่วนร่วมสำคัญในการสร้าง
ดำเนินงานเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีศีลธรรม	ศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันดีงาม
คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม	3) บูรณาการการศึกษาและศาสนาเข้าด้วยกัน
3. คนไทยส่วนใหญ่มีค่านิยม และพฤติกรรม	โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นความรู้
ที่เหมาะสมตามระบบวิถีชีวิตที่ดีงาม	และคุณธรรม
	4) ส่งเสริมและสนับสนุนวัฒนธรรมประจำ
	ชาติไทยให้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง ด้วยกระบวนการ
	การทางการศึกษาและฝึกอบรม

1.4 การพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพึ่งพาตนเองและเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันในระดับนานาชาติ

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1. คนไทยทุกคนมีความรู้ ความคิด และความ	1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน
ใฝ่รู้ ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	ทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเน้น

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
ควบคู่ไปกับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	กระบวนการเรียนรู้แบบวิทยาศาสตร์
2. ผลิตครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการ	2) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและ
ศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใน	พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการ
ปริมาณที่สอดคล้องกับความต้องการและได้	ศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
รับการพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อ	อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
ประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมี	3) ส่งเสริม สนับสนุนผู้มีความสามารถพิเศษ
คุณภาพ	ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่าง
3. ผู้สำเร็จการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และ	ต่อเนื่อง
เทคโนโลยีมีคุณภาพและมีสัดส่วนที่เทียบ	4) ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการผลิต
กับที่มีอยู่ในประเทศผู้นำในระดับนานาชาติ	และพัฒนากุศลกรที่ทำงานวิชาชีพด้าน
4. บุคลากรที่ทำงานวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้มีคุณภาพ
และเทคโนโลยีได้รับการพัฒนาให้มี	มีความรู้ความสามารถอย่างจริงจังในสาขา
คุณภาพและความรู้ความสามารถอย่างจริงจัง	ของตน
ในสาขาของตน	5) ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการผลิต
5. ผลิตนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่	นักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทำการ
สามารถทำการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้าง	วิจัยและพัฒนาในปริมาณที่เหมาะสมที่จะ
ความรู้และการเรียนรู้ และนวัตกรรมได้	สร้างความรู้ การเรียนรู้ และนวัตกรรม

2. สร้างสังคมคุณธรรมไทยให้เป็นสังคมภูมิปัญญาและการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ในการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ มี
 แนวนโยบายเพื่อดำเนินการโดยมีเป้าหมาย และกรอบการดำเนินงานดังนี้

2.1 การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมความรู้ ความคิด ความประพฤติ และ
 คุณธรรมของคน โดยมีเป้าหมาย และกรอบการดำเนินงาน ดังนี้

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1. คนไทยทุกคนมีทักษะและกระบวนการใน	1) จัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความหลากหลาย
การคิด การวิเคราะห์ และแก้ปัญหา มี	หลาย ยืดหยุ่น เปิดกว้าง และเข้าถึงได้ง่าย
ความไม่โล่ง และสามารถประยุกต์ได้ถูกต้อง	สำหรับทุกคน
เหมาะสม พัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง	2) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพัฒนาครู
2. คนไทยทุกคนมีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จัก	และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอด

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
ผิดชอบชั่วดี มีระเบียบวินัย ประหยัด	ชีวิต
อดออม มีจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อ	3) พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้ครอบคลุม
ส่วนรวม และมีสุขภาพแข็งแรง	วิทยาการที่หลากหลายสำหรับการศึกษาทั้ง
	ในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย
3. คนไทยทุกคนมีโอกาส และทางเลือกที่จะ	4) พัฒนาข้อมูลสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและ
เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดช่วงอายุแต่ละวัย	การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต
จากสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ตลอด	5) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความ
ชีวิตด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย	รู้วิชาการ ความรู้ทั่วไป ด้านอาชีพ และ
	ด้านศาสนาที่อำนวยความสะดวกแก่ตนเอง
	และผู้อื่น

2.2 การส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และการเรียนรู้ของคนและสังคมไทย

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1. เพิ่มสัดส่วนการสนับสนุนด้านการวิจัย	1) กำหนดกลไกเชิงนโยบายด้านวิจัยและ
และพัฒนาของประเทศจากภาครัฐไม่น้อย	พัฒนาที่เข้มแข็ง
กว่าร้อยละ 1.5 ของงบประมาณรายจ่าย	2) กำหนดให้การวิจัยและพัฒนาเป็นสาระใน
แต่ละปี และเพิ่มขึ้นตามสมรรถนะทางด้าน	หลักสูตรการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย
เศรษฐกิจของประเทศ โดยจัดสรรบอย่าง	ของผู้เรียน
ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ	3) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา
2. มีการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	เพื่อสร้างและพัฒนาความรู้และการเรียนรู้
สังคมศาสตร์ ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม	เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ประกอบ
และมนุษยศาสตร์ ทั้งวิจัยพื้นฐานและวิจัย	อาชีพ และปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต
มุ่งประยุกต์ใช้	
3. มีบุคลากรเพื่อการวิจัยและพัฒนาที่มี	
คุณภาพและประสิทธิภาพในอัตราที่ใกล้	
เคียงกับที่มีในประเทศผู้นำในระดับนานาชาติ	
ชาติ	

2.3 การสร้างสรรค์ ประยุกต์ใช้ และเผยแพร่ความรู้และการเรียนรู้ เพื่อสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1. มีการพัฒนาความรู้และการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย	1) ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ๆ ทั้งจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม และจาก
2. มีการใช้ความรู้เป็นฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย	ฐานความรู้ด้านนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอย่างยั่งยืน
3. มีการใช้ความรู้เป็นฐานในการพัฒนาในทุกภาคการผลิต เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่นำมาสู่รายได้ที่เพิ่มขึ้นของคนไทย	2) สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนและประยุกต์ความรู้ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมและทันต่อการเปลี่ยนแปลง
	3) สนับสนุนให้มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการแสวงหา สร้างสรรค์
	รับใช้ และเผยแพร่ความรู้

3. พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้

มีแนวนโยบายเพื่อการดำเนินการจำกัด ลด ขจัดปัญหาทางโครงสร้างที่ก่อให้เกิดความยากจน ขัดสนด้อยทั้งโอกาส และศักดิ์ศรีของคน และสังคมไทย เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม มีแนวนโยบายเพื่อดำเนินการโดยมีเป้าหมาย และกรอบการดำเนินงานดังนี้

3.1 การส่งเสริมและสร้างสรรค์ทุนทางสังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม บนฐานของศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ไทย โดยมีเป้าหมาย และกรอบดำเนินงาน ดังนี้

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1. สถาบันในสังคมทุกสถาบันสามารถทำหน้าที่เป็นภูมิคุ้มกันพัฒนาจิตใจ คุณภาพชีวิตที่ดีงามและมีความสุขของคนและสังคมไทยได้ตลอดไป	1) ส่งเสริมการดำเนินงานด้านศาสนาเพื่อนำไปสู่ความสุขและความดีงามของสังคมไทยและสันติสุขของโลก
2. มีการฟื้นฟู พัฒนา และสร้างสรรค์พฤติกรรมของคน และสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้เกิดความดีงาม เพื่อพัฒนาจิตใจและคุณภาพชีวิตที่ดีงาม	2) พัฒนา ส่งเสริมและสร้างสรรค์ความรู้ และการเรียนรู้ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ไทย และทำความเข้าใจเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาสากล
	3) ส่งเสริมด้านศิลปวัฒนธรรม
	4) ส่งเสริมด้านสังคมวัฒนธรรม

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
	5) ส่งเสริมการพลศึกษา นันทนาการ และ
	การกีฬา
	6) ผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ ความ
	สามารถด้านศิลปะและวัฒนธรรม
	โดยเฉพาะสาขาที่ขาดแคลน

3.2 การจำกัด ลด ขจัดปัญหาทางโครงสร้างที่ก่อให้เกิด และหรือคงไว้ซึ่งความยากจน ชัด
สน ด้อยทั้งโอกาสและศักดิ์ศรีของคนและสังคมไทย เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยมีเป้าหมาย และ
กรอบดำเนินงาน ดังนี้

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1. ประชากรในวัยเรียนโดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส	1) ส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มโอกาสใน
ซึ่งครอบคลุมถึงกลุ่มผู้ยากไร้ ผู้อยู่ห่างไกลที่	การเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีของ
เสียเปรียบ ผู้อยู่ในกลุ่มเสี่ยง ผู้พิการและ	ผู้ด้อยโอกาสกลุ่มต่าง ๆ
ทุพพลภาพ ในเมืองและชนบทมีโอกาสได้	2) ปฏิรูประบบงบประมาณเพื่อสร้างความ
รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี	เป็นธรรมทางการศึกษาอย่างมี
2. ประชากรผู้ด้อยโอกาสทุกกลุ่มมีโอกาสใน	ประสิทธิภาพ และถือว่าการศึกษาคือการ
การเข้าถึง และได้รับการบริการทางการ	ลงทุนเพื่อแก้ปัญหาความยากจน
ศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพที่จัดอย่างทั่วถึง	3) ปฏิรูปโครงสร้างการบริหารและการ
และเป็นธรรม	จัดการศึกษาเพื่อสร้างความหลากหลาย
3. มีการบริหารและจัดการศึกษาที่เป็นอิสระ	ในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและ	4) ใช้มาตรการทางการศึกษาเป็นเครื่องมือ
ชุมชนอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานกำหนด	ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคม
4. ประชาชน ชุมชน องค์กร ประชาคมมีความ	เพื่อขจัดความยากจน
เข้มแข็ง สามารถร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ	
กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ตลอดจนสนับสนุน	
กิจกรรมสาธารณะที่มีผลกระทบต่อชุมชน	
และท้องถิ่น	

3.3 การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการพัฒนาประเทศ โดยมีเป้าหมาย และ
กรอบดำเนินงาน ดังนี้

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1. มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการศึกษาอย่างทั่วถึง	1) ส่งเสริมหน่วยงานทุกระดับและสถานศึกษาทุกแห่งให้มีระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงและสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้
2. ประชาชนทุกคนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสามารถใช้เพิ่มพูนความรู้และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	2) ใช้เทคโนโลยีเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มคุณภาพการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
	3) ส่งเสริมและสนับสนุนผู้ใช้ และผู้ผลิตเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีจิตสำนึก จรรยาบรรณ มีความรับผิดชอบ และผลิตสื่อเพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพ
	4) พัฒนาผู้รับและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถเลือกสรร กลั่นกรอง และใช้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ

3.4 การจัดระบบทรัพยากร และการลงทุนทางการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทย โดยมีเป้าหมาย และกรอบดำเนินงาน ดังนี้

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1. ทุกส่วนของสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศมีส่วนระดมทุนเพื่อการเรียนรู้ของคนไทยทุกคน	1) ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการจัดการด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมอย่างพอเพียง
2. เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้าร่วมในการร่วมลงทุนจัดการด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ในระดับที่เอกชนมีศักยภาพในการจัดมากขึ้น	2) จัดระบบและวิธีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมที่สร้างความเสมอภาคเป็นธรรม
3. มีการจัดสรรทรัพยากรจากการร่วมลงทุนของทุกส่วนในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ มีความหลากหลาย และสอดคล้องกับกลุ่ม	3) จัดระบบการบริหารและการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมตามโครงสร้างการกระจายอำนาจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิ

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
เป้าหมายต่าง ๆ	ผลของการใช้ทรัพยากร
	4) จัดระบบการติดตาม ตรวจสอบ และ
	ประเมินผลการใช้ทรัพยากรของสถาน
	ศึกษาเพื่อประสิทธิภาพ ความโปร่งใส
	และความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

2.1.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554)

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) กำหนดวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาเพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้คุณค่าคุณธรรม เพิ่มศักยภาพของชุมชน เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ปรับโครงสร้างการผลิตสู่การเพิ่มคุณค่า สร้างภูมิคุ้มกันและระบบบริหารความเสี่ยง สร้างระบบการแข่งขันด้านการค้าและการลงทุนให้เป็นธรรม เสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติและคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ และเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศสู่ภาครัฐ เอกชน และประชาคม

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เหมาะสมโดยเสริมสร้างความแข็งแกร่งของโครงสร้างระบบต่าง ๆ ภายในประเทศให้มีความภาพแข่งขันได้ใน กระแสโลกาภิวัตน์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับประเด็นต่อไปนี้

1.1 การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน

1.2 การเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่

1.3 การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข

2. ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับประเด็นต่อไปนี้

2.1 การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง

2.2 การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน

2.3 การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูล

3. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับประเด็นต่อไปนี้

3.1 การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการ บนฐานความรู้และความเป็นไทย

- 3.2 การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ
- 3.3 การสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนา
อย่างเป็นธรรม
- 4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐาน
ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับประเด็นต่อไปนี้
 - 4.1 การรักษาฐานทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศ
 - 4.2 การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืน
 - 4.3 การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 5. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ มุ่งเสริมสร้างความเป็น
ธรรมในสังคมอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับประเด็นต่อไปนี้
 - 5.1 การเสริมสร้าง และพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลให้เป็นส่วนหนึ่งของ
วิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย
 - 5.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการ
ประเทศ
 - 5.3 สร้างภาควิชาการที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล เน้นการบริการแทนการกำกับ
ควบคุม และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา
 - 5.4 การกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชนเพิ่มขึ้นอย่าง
ต่อเนื่อง
 - 5.5 ส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริต และมีธรรมาภิบาล
 - 5.6 การปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ และขั้นตอน กระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมเพื่อสร้างความสมดุลในการจัดสรรประโยชน์จากการพัฒนา
 - 5.7 การรักษาและเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการประเทศสู่ดุลยภาพ
และความยั่งยืน

2.1.4 แนวคิดแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554)

คณะอนุกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554)
ในการประชุมครั้งที่ 1/2549 เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2549 ให้ความเห็นชอบร่างแนวคิดของแผนพัฒนา
การศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) โดยมีแนวคิดของแผนดังนี้

1. เป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะปานกลางที่ชี้ทิศทางการพัฒนาอุดมศึกษาทั้งระบบ(รัฐและเอกชน)
ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
แผนการศึกษาแห่งชาติ

2. เป็นแผนแม่บทสำหรับการจัดทำแผนเฉพาะด้านในรายละเอียด เช่น แผนการผลิตและพัฒนากำลังคน แผนการผลิตและพัฒนาอาจารย์ ฯลฯ และเป็นแผนแม่บทเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาไปจัดทำแผนพัฒนาของสถาบันต่อไป

3. เป็นแผนที่มุ่งปฏิรูปอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

4. เป็นแผนที่ให้สถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนยึดเป้าหมายการพัฒนาอุดมศึกษา ร่วมกัน และมีการพัฒนาระบบการวางแผน การบริหารแผน และการติดตามประเมินผลแผนที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

5. เป็นแผนที่สอดคล้องกับหลักการของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่มุ่งให้สถาบันอุดมศึกษาทุ แห่งมีระบบการบริหารที่คล่องตัว มีอิสระสมบูรณ์

6. เป็นแผนที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและชุมชน

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ดังนี้

1. ควรเป็นแผนที่ให้สถาบันอุดมศึกษาทั้งรัฐและเอกชนยึดเป้าหมายการพัฒนาอุดมศึกษา ร่วมกัน และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาให้ชัดเจน ทิศทางของสถาบันอุดมศึกษาของ รัฐและเอกชน สถาบันประเภทจำกัดและไม่จำกัดรับ และสถาบันอุดมศึกษาในระบบราชการและในกำกับ ของรัฐ

2. ขอบเขตของแผนฯ ควรมุ่งขยายขอบเขตกลุ่มเป้าหมายให้กว้างขวางขึ้น โดยให้ครอบคลุม การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา เช่น วิทยาลัยชุมชน เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษาต้องดูแลรับผิดชอบด้วย

3. ควรมุ่งให้เป็นแผนเชิงรุกไปสู่อนาคต มีการสะท้อนภาพการศึกษาเชิงคุณภาพและมีการปรับ ระบบบริหารจัดการที่ชัดเจน เพื่อเตรียมคนให้ก้าวเข้าไปสู่ตลาดแรงงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของ ประเทศ รวมทั้งการเสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ

4. ควรคำนึงถึงความสอดคล้องสัมพันธ์กับแผนและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 – 2551 แผนปฏิบัตินโยบาย 4 ปี (พ.ศ. 2548 – 2551) ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาไทย (Roadmap) พ.ศ. 2548 – 2551 แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ

5. ให้นำผลการศึกษาเรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทย ที่สำนักงานคณะกรรมการ อุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) ได้ให้มูลนิธิส่งเสริมนโยบายศึกษา (โดยศาสตราจารย์ชัยอนันต์ สมุท วณิช) ดำเนินการมาเป็น Input ของการจัดทำแผนพัฒนา ฉบับนี้ด้วย

6. ประเด็นเชิงนโยบายสำคัญที่ควรกำหนดไว้ในแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 สรุปได้ดังต่อไปนี้

6.1 การผลิตบัณฑิต

1) ต้องมีนโยบายและเป้าหมายที่ชัดเจนในการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับอุดมศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการทั้งในและต่างประเทศ เช่น ผลิตบัณฑิตให้เป็นมันสมองของชาติ เพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ และสามารถผลิตหรือพัฒนาผลิตผลที่มีมูลค่าเพิ่มสูงเพื่อปรับระดับฝีมือแรงงานให้สูงขึ้น รวมทั้งให้สามารถเป็นผู้ประกอบการเองด้วย

2) ควรวางระบบการผลิตและพัฒนากำลังคน โดยการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาตามความเชี่ยวชาญของแต่ละสถาบัน

3) ต้องมีนโยบายด้านการปรับปรุงคุณภาพบัณฑิตให้มีความรู้ คุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกและค่านิยมที่ดีในสังคม และมีทักษะที่ดี โดยเฉพาะผู้ที่สำเร็จจากสถาบันอุดมศึกษา ควรมีความสามารถพิเศษ เช่น สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และภาษาต่างประเทศไทย

4) ทิศทางการผลิตบัณฑิตในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ควรเร่งรัดผลิตบัณฑิตในสาขาต่าง ๆ ได้แก่

- สาขาที่ประเทศต้องการและเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ ซึ่งไม่ใช่เฉพาะสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเท่านั้น แต่สาขาอื่น ๆ ก็มีมีส่วนช่วยสร้างศักยภาพในการเจรจาต่อรองในเวทีโลกด้วยเช่นกัน ได้แก่ สาขารัฐศาสตร์ สาขานิติศาสตร์ (กฎหมายการเจรจาต่อรอง) เป็นต้น

- สาขาที่รองรับการเป็นศูนย์กลางในภูมิภาค และสาขาที่ผลิตคนเพื่อส่งออก เช่น สาขาการบริการทางการแพทย์ต่าง ๆ

- สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ควรเน้นเวชศาสตร์การป้องกันมากขึ้น เช่น สาขาวิชาที่เน้นการเสริมสร้างสุขภาพของประชากร เป็นต้น

นอกจากนั้น ควรมีนโยบายที่ชัดเจนในกาสนับสนุนหลักสูตร Honour Program เพื่อรองรับผู้ที่มีความสามารถสูง เพื่อสร้างผู้นำทางวิชาการให้กับประเทศ

6.2 คุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษา ควรใช้งบประมาณเป็นกลไกในการกำกับคุณภาพ มาตรฐานการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้ตรงตามบทบาท ศักยภาพและความเชี่ยวชาญของสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งต้องนำกระบวนการ Benchmarking มาใช้เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศทุกด้าน และเทียบเคียงกับสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศได้ และต้องมีการกำหนดกฎเกณฑ์ หรือข้อตกลงร่วมกันเพื่อปรับให้สถาบันอุดมศึกษามีมาตรฐานเดียวกัน

6.3 การวิจัยและพัฒนา ควรกำหนดทิศทางและแผนการวิจัยในสาขาต่าง ๆ ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และสามารถนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งควรส่งเสริมการวิจัยในบางสาขามากขึ้น นอกเหนือจากด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น สาขาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่เป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของประเทศ

6.4 การพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา เน้นการผลิตและพัฒนาอาจารย์อุดมศึกษาให้มีคุณวุฒิปัญญาเอกมากขึ้น รวมทั้งกำหนดเงินเดือนและค่าตอบแทนให้เหมาะสมเพื่อเป็นแรงจูงใจให้คนที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา และคงอยู่ตลอดไป

6.5 การสร้างโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา ควรให้ความสำคัญกับนักศึกษาผู้พิการอย่างจริงจัง และควรให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อรองรับผู้สูงอายุที่จะมีเพิ่มขึ้นในอนาคต ให้สามารถมีงานทำอย่างต่อเนื่องและดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างพอเพียง

6.6 การมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการศึกษา เนื่องจากทรัพยากรภาครัฐมีอยู่อย่างจำกัด และจำเป็นต้องจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อรองรับคนที่จะเข้าสู่ระบบอุดมศึกษามากขึ้น จากการที่รัฐต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบให้เปล่าตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ จึงควรสนับสนุนภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามากขึ้น รวมทั้งใช้กลไกของการปฏิรูปการเงินเพื่อการอุดมศึกษา (ICL) เป็นเครื่องมือจัดการศึกษาเพื่อรองรับคนที่จะเข้าสู่ระบบอุดมศึกษาด้วย

6.7 การใช้ทรัพยากรร่วมกัน ควรกำหนดนโยบายให้ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรร่วมกันทุกด้านของสถาบันอุดมศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.1.5 รูปแบบการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาแนวใหม่

การให้การศึกษาแก่พลเมืองโดยเฉพาะอุดมศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งในการแข่งขันบนเวทีเศรษฐกิจของโลก ซึ่งเป็นตัวชี้วัดว่าจะสามารถนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้มากน้อยประการใด ผลจากการวัดปัจจัยต่าง ๆ เปรียบเทียบระหว่างประเทศโดยสถาบัน IMD (International Management for Development) และ World Economic Forum แห่งประเทศสวิตเซอร์แลนด์พบว่า ประเทศไทยมีจุดด้อยในด้านความไม่มีเสถียรภาพทางด้านสังคมและการเมืองของรัฐบาล ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศถูกทำลายร่อยหรอลงไป ความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่ำ และโครงสร้างทางการศึกษาส่วนใหญ่จำกัดอยู่ระดับประถม อัตราเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาอยู่ในอัตราที่ต่ำและต่ำมาก ผลของการวัดความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศต่าง ๆ 50 ประเทศ ของ Braunn และคณะ ปรากฏว่าประเทศไทยอยู่ในระดับต่ำ ไม่ว่าจะเป็นสาขาวิทยาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ หรือแพทยศาสตร์ และภาพรวมอยู่อันดับที่ 48 และ 50 ดังนั้น แสดงว่าสถาบันอุดมศึกษาไทยยังด้อยที่จะอยู่ในระดับสากล

พันธกิจหรือภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาที่กำหนดไว้ในองค์การการศึกษาสหประชาชาติ หรือองค์การยูเนสโกแต่ละภูมิภาคอาจแตกต่างกันไปบ้าง แต่เมื่อประมวลแล้วจะประกอบด้วยภารกิจหลัก ดังนี้

1. ภารกิจในการสอน การวิจัย ผูกอบรมและเผยแพร่ผลงานวิจัยให้แก่ประชาชนทุกวัย เพิ่มพูนความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ศิลปะศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ให้มีความหลากหลาย เน้นในเชิงสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์ สร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีการประเมินผลเชิงคุณภาพ

2. การกึ่งในการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่ทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่จำกัดเพศ ผู้ยากจน ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ชนกลุ่มน้อย

3. การกึ่งในด้านกิจกรรมทางวิชาการ ยึดบรรทัดฐานและจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ รับผิดชอบต่อหน้าที่ ร่วมมือกันทุกฝ่ายให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของสังคม ศึกษาแนวโน้มของสังคมอย่างรู้เท่าทัน

4. การกึ่งในการบริหารจัดการให้มีอิสระ เพิ่มความเข้มแข็งในระบบ ให้ความสำคัญต่อคณาจารย์และนักศึกษา สร้างสมองไหลกลับ

5. การกึ่งในการสร้างเครือข่ายพันธมิตร การจัดการอุดมศึกษาระดับท้องถิ่น ภูมิภาคและสากล ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาและสื่อสารเพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้และประยุกต์ความรู้ระหว่างประเทศ

6. การกึ่งของรัฐ จัดสรรงบประมาณให้ทั่วถึงทั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ชุมชน และเอกชน รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบและการกึ่งอุดมศึกษา ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า การกึ่งหลักของสถาบันอุดมศึกษาไทยที่พึงประสงค์ในยุคคริสต์สหัสวรรษใหม่ ที่สำคัญมี 4 ประการได้แก่

1. การกึ่งนำอุดมศึกษาไทยสู่ความทันสมัยและทันสมัย อันได้แก่ การรื้อปรับระบบบริหารและจัดการให้ทันสมัย ปฏิรูปการเรียนรู้ให้ทันสมัย สร้างคลังแห่งความรู้อันทันสมัย ค้นคว้าและพัฒนาองค์ความรู้ที่ทันสมัย สร้างชุมชนวิชาการทั้งภายในและภายนอกสถาบัน และสร้างผู้นำที่นำชาติและสังคมโลก

2. การกึ่งนำอุดมศึกษาสู่การเปิดเสรี มีการแข่งขันกันในด้านประสิทธิภาพของการบริหาร จัดการ การระดมทุนและทรัพยากร ความร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชน และการแข่งขันกันในด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

3. การกึ่งในการนำอุดมศึกษาสู่ปวงชน อุดมศึกษาที่มีความหลากหลาย อุดมศึกษาซึ่งมีความเสมอภาค ทุกคนมีโอกาสได้ศึกษาสนองตอบได้ทุกเวลาและสถานที่ อุดมศึกษาซึ่งมีการต่อเนื่อง ศึกษาได้ตลอดชีวิต และอุดมศึกษาที่ได้พัฒนาให้เหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรมไทย

4. การกึ่งในการนำอุดมศึกษาสู่สากล อุดมศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับนานาชาติ ดูดซับความรู้ ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพจากนานาชาติสู่คลังแห่งความรู้ อุดมศึกษาซึ่งสร้างสรรค์กลมกลืนหรือมีดุลยภาพระหว่างสังคมวัฒนธรรมไทย หรือความเป็นไทยกับความเป็นสากลสัมพันธ์กับชนชาติอื่นเพื่อการอยู่ร่วมกันได้โดยสันติ

2.1.6 ความต้องการบัณฑิตครุศาสตร์อุตสาหกรรม

รายงานการสำรวจความต้องการและการผลิตกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในภาคอุตสาหกรรมการผลิต ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติร่วมกับวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า แนวโน้มความต้องการบุคลากรในระดับ operator จะใช้บุคลากรที่มีระดับ

จากประมาณการของวิทยาลัยประชากรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า จะมีผู้เข้าศึกษาในระดับอาชีวศึกษาลดลงอย่างรุนแรงจากร้อยละ 17 ในปี พ.ศ.2548 เหลือร้อยละ 8 ในปี พ.ศ. 2568 หากเป็นไปในอัตราการเข้าเรียนปัจจุบันโดยไม่มีนโยบายหรือมาตรการอื่น ๆ มาจูงใจหรือรองรับ ซึ่งมีนัยยะว่าเยาวชนเหล่านี้หากไม่เข้าสู่ตลาดแรงงานไร้ฝีมือ ก็คงจะเดินเข้าสู่ระบบอุดมศึกษา ทำให้สมดุลของแรงงานในสัดส่วนที่เหมาะสมกับความต้องการของเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมเสียไป อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหา ค่านิยมของผู้เรียนเป็นเรื่องที่แก้ไขยาก อุดมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรที่ยืดหยุ่นที่เอื้อให้ผู้เรียนคงอยู่ในภาคอาชีวะมากที่สุดในการสถานการณ์ปัจจุบัน ไม่ปฏิเสธการต่อยอดของคนกลุ่มนี้และวัยแรงงาน

2.2 สภาวะการณ์ปัจจุบันของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มทร.พระนคร

การวิเคราะห์สภาวะการณ์ (SWOT Analysis) ปัจจุบันของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายในและภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อคณะฯ

2.2.1 การวิเคราะห์สภาวะการณ์จากปัจจัยภายใน ซึ่งเป็นการศึกษาองค์ประกอบภายในของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมฯ ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน ซึ่งจะเป็นการบ่งบอกถึงจุดแข็ง (strengths) และจุดอ่อน (weakness) ของการทำงาน

จุดแข็ง (Strengths)

1. คณะฯ มีวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายเดียวกันทำให้การบริหารจัดการและการมุ่งสู่เป้าหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสามารถดำเนินการได้รวดเร็ว
2. มีหลักสูตรที่ผลิตบัณฑิตสายครุศาสตร์อุตสาหกรรมที่มีคุณภาพสามารถสร้างความพึงพอใจต่อนายจ้างและผู้ใช้บัณฑิต
3. หลักสูตรที่เปิดสอนของมหาวิทยาลัยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติการ และเสริมสร้างประสบการณ์จริงทำให้หลักสูตรเป็นที่ยอมรับแก่สถานประกอบการทั่วไป
4. มีการสนับสนุนงบประมาณสำหรับนักศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย เป็นการส่งเสริม พัฒนา ปลุกฝังจิตสำนึกให้กับนักศึกษา ทำให้นักศึกษาได้รับการยอมรับจากนายจ้างและผู้ใช้บัณฑิต
5. มีการส่งเสริมให้คณาจารย์จัดทำงานวิจัยที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งงานวิจัยเต็มรูปแบบและวิจัยเอกสารเพื่อตอบสนองพันธกิจของคณะฯ
6. มีโครงการความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือต่อสังคมด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยคณะฯ มีนโยบายและแผนงานที่ชัดเจน
7. มีการกระจายอำนาจทางการบริหารจัดการเพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานรวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่และขอบข่ายงานชัดเจนทำให้การบริหารจัดการคณะฯ มีความคล่องตัว

จุดอ่อน (Weakness)

1. จำนวนอาจารย์ในหลายสาขายังมีสัดส่วนไม่สอดคล้องกับจำนวนนักศึกษา
2. จำนวนอาจารย์ที่มีคุณวุฒิและตำแหน่งทางวิชาการของมหาวิทยาลัยยังไม่เป็นตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด
3. นักศึกษาบางสาขาวิชาที่มีพื้นฐานความรู้ไม่เหมาะสม เช่น นักศึกษาด้านวิศวกรรมมีพื้นฐานความรู้ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์น้อย
4. การใช้ปัจจัยเกื้อหนุนต่าง ๆ ผู้ใช้ขาดความตระหนักในการช่วยกันดูแลรักษาและประหยัดพลังงานและต้นทุนของมหาวิทยาลัย
5. อาจารย์ประจำยังขาดการบริหารเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับภาระงานด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการทางวิชาการสู่สังคม ทำให้อาจารย์มุ่งเน้นเรื่องการเรียนการสอนมากกว่าการวิจัยและการให้บริการทางวิชาการสู่สังคม
6. คณาจารย์ที่มีประสบการณ์งานวิจัยยังมีน้อย และไม่มีการกระจายตัวในทุกสาขาวิชาที่เปิดสอน ทำให้ขาดผู้ชี้แนะในการสร้างงานวิจัย
7. การขอทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกด้านการวิจัยยังมีน้อย เนื่องจากอาจารย์ขาดประสบการณ์ด้านการวิจัย
8. คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาบางส่วนไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการพัฒนานักศึกษาเท่าที่ควร
9. ขาดระบบการจัดการข้อมูลที่เป็นระบบ ตลอดจนขาดการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยการใช้ระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยในการเชื่อมโยงข้อมูล

2.2.2 การวิเคราะห์สถานการณ์จากปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นการศึกษาองค์ประกอบภายนอกของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงาน ซึ่งจะเป็นการบ่งบอกถึงโอกาส (opportunities) และข้อจำกัดหรือภัยคุกคาม (threats) ของการดำเนินงาน

โอกาส (Opportunities)

1. หน่วยงานหลักของประเทศที่รับผิดชอบการศึกษาระดับอุดมศึกษากำหนดภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาไว้อย่างชัดเจน คือ การเรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการสู่สังคมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทำให้เกิดความเป็นเอกภาพในการดำเนินงาน
2. มีองค์ประกอบมาตรฐานคุณภาพและดัชนีชี้วัดที่สำนักงาน สมศ. กำหนดเป็นกรอบและแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา
3. สกอ. กำหนดนโยบายและแผนงานในการสนับสนุนและส่งเสริมงานวิจัยเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ การพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนาประเทศ

4. คณะ มีความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี จัดการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต และปริญญาโท ทำให้เป็นโอกาสในการเผยแพร่ชื่อเสียงของคณะฯ

5. การเลื่อนฐานะจากสถาบันเป็นมหาวิทยาลัยส่งผลให้ความต้องการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้นและมีอิสระในการบริหารจัดการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

6. กระแสสังคมและนโยบายของรัฐที่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทยซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาส่งผลให้มีความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นและคณะฯ มากขึ้น

7. คณะฯ ได้รับการประเมินภายนอกจาก สมศ. และคณะกรรมการประเมินภายในมหาวิทยาลัย จึงมีโอกาสนในการปรับปรุงและพัฒนาส่งผลดีต่อการกระตุ้นและเร่งรัดการประกันคุณภาพ

8. สถานที่ตั้งของคณะฯ ตั้งอยู่ใจกลางกรุงเทพฯ จึงมีทำเลที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาทั้งภาคปกติและภาคสมทบ

ข้อจำกัดหรือภัยคุกคาม (Threat)

1. ภารกิจหลักของคณะฯ มีมากถึง 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการทางวิชาการ และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทำให้การดำเนินงานไม่สมบูรณ์ครบทุกด้านเนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ

2. การตัดสินใจในการวางแผนและการลงทุนบางส่วนอยู่เหนือการควบคุมของคณะฯ

3. มีสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในหลักสูตรเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยเปิดสอนทำให้คณะฯ มีคู่แข่งชั้น

4. มหาวิทยาลัยต้องรับนักศึกษาจำนวนมาก และรับนักศึกษาจากท้องถิ่น ทำให้เป็นเรื่องยากที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะนโยบายรัฐบาลและมหาวิทยาลัยอาจมีผลกระทบในเชิงลบต่อประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอนและภาพลักษณ์ของบัณฑิตและมหาวิทยาลัยโดยรวม

5. สภาพเศรษฐกิจที่ผันผวนส่งผลให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในบางสาขาหางานได้ยากขึ้น

6. ปัจจัยเอื้อในการทำการวิจัยในคณะฯ ยังมีน้อย เช่น การเข้าร่วมกระบวนการระดมความคิดในท้องถิ่น การนำเสนอผลงานในระดับชาติ

7. ระเบียบกระทรวงการคลังไม่เอื้อต่อการแสวงหาทรัพยากรการเงินจากแหล่งต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ

8. เนื่องจากคณะจัดการสอนในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต จึงไม่เป็นที่นิยมในกลุ่มเป้าหมายส่งผลให้สัดส่วนการสมัครและสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในคณะฯ ยังอยู่ในระดับต่ำ